

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa Towarzystwa Usług Transportowych H. T. Spółki z o.o. w G.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanych Zrzeszenie Transportu Prywatnego S. H. T. G. w G. i
Zrzeszenie Właścicieli Prywatnego Transportu C. P. N. T. w G.
o ochronę konkurencji i nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 3 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 16 stycznia 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 16 stycznia 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez Towarzystwo Usług Transportowych H. T. Sp. z o.o. w G. (powód) od wyroku Sądu Okręgowego w W. – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 2 sierpnia 2012 r. wydanego w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes Urzędu) z 26 marca 2010 r.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.), ze względu na przyjęcie, iż pomiędzy uczestnikami rynku – Towarzystwem Usług Transportowych H. T. Sp. z o.o. w G., Zrzeszeniem Transportu Prywatnego S. H. T. G. w G. i Zrzeszeniem Właścicieli Prywatnego Transportu C. P. N. T. G. doszło do zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję na lokalnym rynku przewozów osobowych taksówkami w G. poprzez wspólne ustalenie i stosowanie ujednoliconych cen za przewozy, podczas gdy zachowanie powoda i uczestników postępowania nie miało cech takiego porozumienia, lecz było zachowaniem paralelnym.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się z kolei na jej oczywistą zasadność oraz na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powód upatruje w naruszeniu przez zaskarżone orzeczenie przepisów prawa materialnego wskazanych w podstawach skargi i z przyczyn określonych w skardze, a także w konieczności wyeliminowania z obrotu prawnego wadliwego orzeczenia. Według powoda niewłaściwe zastosowanie art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 4 ust. 5 uokik spowodowało, że doszło do zaprzeczenia między normami prawnymi wyrażonymi w przepisach prawa a istniejącym stanem faktycznym. Ponadto, naruszenie przepisów prawa materialnego powoduje nieuwzględnienie obowiązujących norm i tym samym narusza zagwarantowane przez Konstytucję prawo strony do sprawiedliwego rozpatrzenia jej sprawy.

Potrzeby wykładni przepisów prawa powód upatruje natomiast w nieuwzględnieniu w zaskarżonym wyroku wcześniejszego orzecznictwa, z którego wynika, że większe prawdopodobieństwo zawiazania zakazanego porozumienia występuje wówczas, gdy jako pierwszy podwyższa ceny lider rynku właściwego, a pozostali konkurenci podążają za nim niż gdy akcję podwyższania cen rozpoczyna najsłabszy konkurent, a kończy najsilniejszy. Powód odwołał się w tym zakresie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2008 r., III SK 6/06. Zdaniem powoda, z zaskarżonego orzeczenia wynika zaś, że skoro ustalony przez sąd lider rynku

dokonał zmiany cen jako ostatni, to stanowi to argument o zawarciu porozumienia, a nie o działaniach równoległych. Powstaje więc potrzeba wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie dotyczące ustalenia, czy zakazane porozumienie występuje wówczas, gdy jako pierwszy podwyższa ceny lider rynku właściwego, czy też gdy akcję podwyższania cen rozpoczyna słabszy konkurent a kończy najsilniejszy.

Prezes Urzędu w odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Z kolei przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego nie tylko określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazania, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów, lub przedstawienia rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także

przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Podkreślenia wymaga również to, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Odnosząc przedstawione wyżej kryteria, których spełnienie uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności stwierdza, że powód nie wykazał w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, aby zaskarżone orzeczenie w oczywisty i widoczny na pierwszy rzut oka sposób naruszało art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 4 pkt 5 uokik. Konkluzji takiej nie można również wysnuć w oparciu o analizę podstawy skargi kasacyjnej i przedstawionego dla niej uzasadnienia. O oczywistej zasadności skargi, w ramach podstawy sformułowanej przez powoda, można byłoby mówić wówczas, gdyby Sąd drugiej instancji przyjął, że 1) doszło do zawarcia porozumienia, choć w sprawie chodziło o nadużycie pozycji dominującej; 2) przedmiotem porozumienia nie było uzgodnienie cen. W przypadku zarzutu stosowania praktyki ograniczającej konkurencję przybierającej postać (formę) uzgodnionej praktyki wnioskowanie o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność skargi jest z góry skazane na niepowodzenie. Przypisanie przedsiębiorcy naruszenia reguł konkurencji przez zawarcie porozumienia w formie uzgodnionej praktyki wymaga bowiem poczynienia szeregu odpowiednich ustaleń faktycznych, wspartych niekiedy domniemaniami, i skonstruowania na ich podstawie odpowiednio spójnego, logicznego wywodu uzasadniającego konkluzję, że zespół faktycznych czynności podejmowanych przez przedsiębiorców

działających formalnie samodzielnie i niezależnie, wskazuje po głębszej analizie tych zachowań na działanie w porozumieniu. Trudno sobie w konsekwencji wyobrazić, aby zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 4 pkt 5 uokik przez kwalifikację zachowań przedsiębiorców jako uzgodnionej praktyki był ewidentny i bezdyskusyjny oraz nie budzący wątpliwości w sposób odpowiadający istocie tej przesłanki przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Nie zachodzi także potrzeba rozstrzygnięcia rozbieżności w wykładni przepisów prawa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. O potrzebie takiej nie świadczy bowiem w żadnym razie wyrwany z kontekstu fragment uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2008 r., III SK 6/06. W orzeczeniu tym, wbrew sugestiom pełnomocnika powoda, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, zgodnie z którym – w zależności od okoliczności faktycznych – możliwe jest stwierdzenie zawarcia porozumienia przybierającego postać uzgodnionej praktyki zarówno w przypadku zainicjowania zmian cen przez lidera rynku, jak i w przypadku wprowadzenia pierwszej podwyżki przez słabszego uczestnika porozumienia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż powód nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i § 14 ust. 3 pkt 1 w związku z § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, orzekł jak w sentencji.